

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 402

Březen 1990

T. G. Masaryk, V. Havel — tradice humanismu

Jiří Breber

Přednáška k 140. výročí narození T. G. Masaryka, přednesená na společné slavnosti poboček Československé národní rady americké, Orange County, Los Angeles a dalších čs. krajských organizací v jižní Kalifornii 3. března 1990.

Tomáš Garrigue Masaryk se narodil před 140 lety. Ten den, 7. březen 1850, nás stále nutí k zamyšlení, stále si klademe otázku: jak a čím význam této osobnosti přesahuje do naší současnosti? Proč se k Masarykovi stále vracíme, proč jsou jeho knihy stále publikovány, proč jsou psány stále nové a nové knihy o Masarykovi, proč pře o Masaryka probíhá, byť již jen na periférii domácího i exilového tisku ještě dnes, 53 roků po jeho smrti?

Mnozí z nás nejsou tak nábožensky založeni jako byl Masaryk, někteří nehledají smysl českých dějin v tom směru, jak jej hledal Masaryk, jiní nesouhlasí s jeho politickým postojem k některým událostem a jsou kritičtí k výběru jeho pomocníků, ale to všechno na velikosti Masarykova odkazu nic nemění.

V lednu 1987, před třemi roky, vydala Charta 77 prohlášení "Slovo ke spoluobčanům". Stálo v něm mimo jiné: "Vy kročení k větší demokracii by pro naše národy nebylo krokem do neznáma. Máme se o co opřít, máme své vlastní demokratické tradice. Už první československý prezident spojoval náš stát s ideou demokratické samosprávy a sociální spravedlnosti... Vymaňme se konečně ze své pohodlné odevzdanosti osudu. Přestaňme čekat, co udělají jiní, udělejme něco sami. Probud'me se z apatie, nepropadněme pocitu marnosti, překonejme svůj strach". To byla slova opravdu masarykovská. To je Masarykův odkaz.

Z nesčíslných davů shromážděných loni na Václavském náměstí se mnohokrát ozývalo z mladých hrdel: Masaryk! Masaryk! A to celé dvě poslední generace se toho o Masarykovi ve školách mnoho nedověděly.

A když se neuvěřitelné stalo skutečností, prezident Václav Havel ve svém prvním novoročním poselství zdůraznil několikrát zcela adresně kontinuitu svých zásad a svého pojmání prezidentství s názory Masarykovými. Václav Havel řekl: "Náš první prezident napsal: Ježíš, nikoli Caesar. Navazoval tím na Chelčického i Komenského. Dnes tato idea v nás opět ožila. Troufám si říci, že snad dokonce máme možnost šířit ji dál a vnést tak do evropské i světové politiky nový prvek. Z naší země, budeme-li chtít, může už natrvalo vyzářovat láska, touha po porozumění, síla ducha a myšlenky. Toto záření může být přesně tím, co můžeme nabídnout jako náš osobitý příspěvek světové politice."

"Masaryk zakládal politiku na mravnosti. Zkusme v nové době novým způsobem obnovit toto pojetí politiky. Učme sami sebe i druhé, že politika by měla být výrazem touhy přispět ke štěstí obce, a nikoli potřeby obec podvést nebo ji znásilnit. Učme sami sebe i druhé, že politika nemusí být jen uměním možného, zvláště pokud se tím myslí umění spekulací, kalkulací, intrik, tajných dohod a pragmatického manévrování, ale že může být i uměním nemožného, totiž uměním udělat lepšími sebe a svět." Tolik Václav Havel.

T. G. Masaryk, den po složení prezidentského slibu na Pražském radě, 22. prosince 1918, zahájil svoje první poselství Národnímu shromáždění známým citátem z Komenského: "Věřím i já Bohu, že po přejití vichřic hněvu, hříchy našimi na hlavy naše uvedeného, vláda vědí Tvých k Tobě zase se navrátí, ó lide český, atd." Prezident Havel vzpomněl tento slavný projev a citát v závěru svého novoročního poselství.

Václav Havel, podobně jako T. G. Masaryk, přijímal prezidentství Československé republiky jako velkou zodpovědnost. Karel Čapek v Hovorech s TGM zaznamenal tyto Masarykovy úvahy:

"Že jsem se stal prezidentem: na to jsem nebyl připraven. I když jsem byl uznán za hlavu naší zahraniční vlády, i když jsem už byl jist, že z té vojny vyjdeme svobodni a že se navrátím — co budu dělat, až zase budu doma, o tom jsem neměl kdy přemýšlet. Ještě chvíli docírovat na univerzitě? Vedle toho být poslancem a žurnalistou? Když mě v listopadu osmnáct zvolili doma prezidentem, nu dobrá; hlavu jsem si s tím hned mnoho lámat nemohl, bylo plno starostí před odjezdem z Ameriky. Teprve na lodi jsem měl pokdy uvážit novou situaci. Srovnával jsem republiku americkou a švýcarskou; revidoval jsem katastr politiky administračně zralých osobností; představoval jsem si detaily nutné státní konstrukce, jak by náš stát měl vypadat, a takové věci."

"To se rozumí, mnoho starostí mně dělaly politické a administrační otázky denní. Jen si vzpomeňte na začátky republiky, na valutní rozvrat kolem nás, na občanské boje a puče ve všech skoro sousedních státech; už skoro zapomínáme, co v které chvíli bylo nebezpečnější, zda hospodářská zbědovanost či vlna komunismu nebo desperátní převratové pokusy poražených vrstev starého režimu. A třeba být na stráži posud a stále — proti chybám starým a novým."

O obraně nabyté svobody T. G. Masaryk v "Hovorech" říká: "Jsem rozený pacifista... Chci-li mír, neznamená to, že přijímám bez obrany útok; právě naopak. Já chci mír praktický, ne utopický; to znamená, že pro udržení míru vynaložím všechnu sílu důvtipu a lásky k národu i k člověčenstvu, ale je-li třeba, i všechnu sílu obrany."

VESTNIK

March 1990

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - O. Kovar

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Březen 1990

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - O. Kovářová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telefon: 656-1117

Pro zajímavost bych rád uvedl malou reminiscenci, kterou otisklo Svobodné Slovo v Praze, 3. ledna tohoto roku: "Když se před vánocemi 1918 vrátil T. G. Masaryk po čtyřletém exilu do Prahy a ujal se svého prezidentského úřadu, přišla ho na Hrad pozdravit také delegace vysokoškolských studentů. Vedl ji předseda Svazu československého studentstva Ing. C. V. Havel, otec dramatika V. Havla. Prezident si se studenty příjemně a zcela neformálně porozprávěl, vyptával se na jejich názory a problémy; ostatně jako univerzitní profesor k nim měl blízko. Asi po dvou hodinách povstal vedoucí delegace a bezprostředně ukončil audienci slovy: "Už jsme vás, pane prezidente, dost zdrželi, tak zase pomalu půjdeme..." Bylo to arci zcela proti protokolu, ale Masaryk se usmíval a se všemi se přátelsky rozloučil. Sám si teprve začínal zvykat na ceremoniál hlavy státu. Jednadvacetiletý student ČVUT V. Havel by se asi divil, kdyby mu v té chvíli někdo předpověděl, že jednou v těch místech stane jako prezident republiky — jeho syn... Mezi prosincem roku 1918 a 1989 leží dlouhých 71 let, a přece je zde kontinuita. Vždyť nový prezident Václav Havel plně navazuje na humanistické a demokratické tradice, personifikované osobností T. G. Masaryka."

Velké ideje se nemusí říkat jen vznešenými slovy. Přečtěme si ještě úryvek z "Hovorů s Janem Masarykem", který se také objevil začátkem roku v Mladé Frontě. Jan Masaryk, který tragicky zemřel před 42 lety, svým typickým, lidovým jazykem říká: "Můj táta napsal moc hezkých věcí o humanismu. On celý život nemyslel na nic jiného a všechno, co kdy udělal, vyrostlo z této filozofie. Já toho za celý život nepřečet ani zlomek toho, co on spolykal za rok; ale tohle mi je jasné i bez velkého studia: Človče, mysl trochu na druhé! Nemysli si, že jenom ty sám jsi důležitý. Na každém záleží zrovna tolik jako na tobě. On má totiž každý zrovna tak nesmrtelnou duši jako ty. Jsi zrovna takové zrníčko jako ten druhý... Hlavní věc je, aby se nesesul břeh. Tak nemysli tolik na sebe a radši drž a podpírej ta druhá zrnka písku. Takhle já rozumím humanismu..."

Humanismus, jako stříbrná nit, protkává dílo Tomáše Masaryka i Václava Havla. Před oběma stály a stojí velké úkoly uvést humanismus do praxe. A tak jako naši dědové a otcové pomohli budovat První republiku, (a vybudovalo se toho za těch dvacet let mnoho, že je stále ještě na čem stavět), tak my musíme pomoci vybudovat svobodné, demokratické Československo společně s Václavem Havlem. To je Masarykův odkaz, který je stále živý.

Prosíme oznamte včas
změnu adresy

DVA ÚTĚKY PREZIDENTA

Sobota 27. ledna 1990

Je krátce před půl osmou ráno a na třetím nádvoří Pražského hradu je ještě trochu šero. Svatovítský chrám, dominanta tohoto nádvoří, jako by ustoupil do pozadí — proti šedému nebi jeho majestát mizí. Přijíždíme sem s fotografkou a řidičem raději deset minut před plánovaným odjezdem, abychom se včas a bez problémů zařadili do kolony, kterou za chvíli vytvoří osm poměrně silných automobilů. Na první pohled nesourodé společenství lidí — bývalá světoznámá sportovkyně, dramaturg divadla, výtvarník Jazzové sekce, textař... Všichni nasednou do oněch výkonných vozů a spolu s několika dalšími opustí hlavní město téměř na celý den. Mohl by to být docela normální výlet, kdyby do tmavozeleného vozu označeného dvěma státními vlajkami a jedoucího v koloně jako č. 2 nenastoupil prezident Československé republiky Václav Havel. De svým doprovodem jede navštívit několik měst Východočeského kraje a my bychom rádi poznali zákulisí tohoto dne.

7.34 — Prezident vychází z budovy Hradu a po krátkém hovoru se spolupracovníky nasedají všichni do vozů. Celá kolona se dává do pohybu a my se podle pokynu řadíme jako předposlední. Celou cestu kolona absolvuje bez policejního doprovodu, což se projevuje mimo jiné i tím, že když na semaforu svítí červená, kolona stojí, a když je na silnici plná čára, tak se zkrátka nepředjíždí.

Cestu z Prahy do Poděbrad travíme pozorováním velmi složitých úkonů obou aut prezidentovy ochranky. V duchu skládám poklonu řidiči červeného DAEWOO, který jede hned za prezidentem a při jakémkoli odbočení či zatáčení vyjíždí do stran neustále připraven zatížit a přenést na sebe jakékoli nárazy. Jediným dopravním přestupkem dne je nedodržování povolené rychlosti (chvílemi i 170 km/h), takže z Prahy jsme v Poděbradech za 26 minut.

Tady dochází k první neplánované zastávce — na náměstí prudce zahýbáme doleva a vjíždíme na nádvoří poděbradec-kého zámečku. Vše probíhá tak rychle a nečekaně, že než stačím otevřít dveře auta, prezident už rychlými kroky prochází ošklivým postranním vchodem. Až uvnitř, v malé jídelně, se vysvětluje důvod zastávky — prezident sem před mnoha lety chodil do školní jídelny... Přítomné kuchařky pohotově podávají prezidentovi starou skupinovou fotografii, na níž Václav Havel poznává bývalé spolužáky Miloše Formana, Ivana Passera, Jana Škodu... Sám sebe nemůže najít.

Blesková návštěva končí, a teprve když opouštíme Poděbrady, se po městě rozšiřuje zpráva, že se tu zastavil prezident. Před devátou hodinou opět zastávka. Cílem je tentokrát špinavý motorest. Musím se smát; když totiž všichni vystoupí, obléknou si kabáty a zavrou auta,

zjišťujeme, že motorest má dnes zavírací den. O pár kilometrů tedy znovu zastavujeme, tentokrát u otevřeného motorestu TIR. Stačím vystoupit včas, takže dovnitř vcházím těsně za prezidentem. Nemusím si ani ověřovat, zda je zastávka ohlášena — napůl šokované a napůl nadšené tváře personálu prozrazují, že takovou návštěvu tu dnes nikdo nečekal. Pohotová vedoucí otevírá pro prezidenta a jeho doprovod příjemný salónek. Václav Havel si objednává kávu, kterou si pak také sám zaplatí. Káva a dr. Sacher, ministr vnitra, který se ke koloně připojil, až na dálnici, zaměstnávají prezidenta 34 minut.

Přesně v 9.50 vjíždíme do Hradce Králové, prvního plánovaného cíle. O pět minut později vchází prezident do zcela zaplněného kostela sv. Ducha, kde bude během příštích dvou a půl hodin svědkem pontifikátní mše uvedení do služby biskupa královéhradecké diecéze Karla Otčenáška. Během této mše zůstávám na chvíli v šoku — když totiž vidím ministra vnitra dr. Sachera, jak nejprve pokleká a poté přistupuje ke svatému přijímání. Teprve po chvíli si uvědomuji, že dr. Sacher je vlastně představitel Čs. strany lidové. Na podobné jevy, které se zdají být z dřívějšího pohledu rozporné, nejsme, myslím, dosud zvyklí. Ve 12.15 Václav Havel přistupuje k novému biskupovi a blahopřeje mu, poté kostel sv. Ducha opouští.

Následuje soukromý oběd v pivovare, který prezident zakončuje prvním "útekem". Na čtvrt hodiny se totiž ztratil jak osobním strážcům, tak svým poradcům. Využil svého práva odebrat se tam, kam i prezident chodí sám, a ve spleti chodeb jej ochrana začíná hledat až po několika minutách. Šéf protokolu Ladislav Kantor zuří a přemlouvá člena kolegia Petra Oslzlého, aby šel do hospody.

Odebíráme se tedy sami do Klicperova divadla, kde za chvíli začíná beseda prezidenta s přítomnými herci a studenty. I když jdeme nejkratší možnou cestou, Václav Havel už je na místě a v zákulisí domlouvá průběh mítinku. Na tomto setkání stejně jako na všech příštích se první otázky soustředí kolem údajně připravovaného puče. Prezident spolu s ministrem vnitra poměrně pokojně vysvětlují, jak, proč a z kolika stran mají ověřeno, že puč nebude. Prezident také mimo jiné oznamuje sdělení Franka Zappy, který se "cítí být víc Čechoslovákem než Američanem a nejraději by pracoval na Hradě". Poté Václav Havel slibuje, že pokud zrovna nebude v Kremlu nebo ve Washingtonu, přijede na představení hry svého přítele Toma Stopparda a vyzvedne si při té příležitosti vstupenky, které na něj pod krycím jménem Hugo Pludek čekají v pokladně ještě z disidentských dob. Po skončení besedy se všichni přemísťují z divadla na Žižkovo náměstí, kde ve 14.25 Václav Havel promlouvá ke shromáždění. Paní Havlová nám mezi tím oznamuje, že v budoucnu by se místo dosavadního sběru informací chtěla věnovat spíše ekologii a postiženým občanům. Poprvé toho dne vychází najevo, že manželé Havlovi se vrátí do Prahy až v pondělí, neboť večer odjedou na svou chalupu v Hrádečku, kde stráví i celou neděli. Manželka pana prezidenta si poté uvědomuje, že nestačila nakoupit nic k jídlu.

Ve 14.42 prezident opouští balkón a pije vitamínový džus s příměsí kalcia. Krátké rozloučení, odjezd. V 15.05 přijíždíme do Pardubic, kde první kroky vedou opět do divadla, na jehož balkóně je o chvíli později prezident bouřlivě vítán. Jako všude představuje prezident nejprve svůj doprovod. Po skončení projevu následuje beseda v divadle.

Nechávám na prknech jeviště zapnutý diktafon (nahrávám celou besedu) a na pět minut si odskakuji. Dva muži, kteří diktafon nepostřehli, mi tak mimoděk sdělili to, co bych se asi jinak nedozvěděl — nad mým walkmanem jeden druhému polohlasně vysvětluje, že puč sice nebude, ale helikoptéra připravená k okamžité evakuaci prezidenta je neustále nablízku. V autě si pak přehrávám záznam besedy, a když na zmíněnou informaci narazím, ptám se při nejbližší příležitosti na podrobnosti. Když se oba dozvídají, že jsem novinář, zoufale mne prosí, abych jim řekl, odkud to vím. Nakonec se dohodneme (považuji za důležité napsat, že ani jeden z nich není členem ochranky prezidenta) — já prozrazuji náhodný zdroj a jsem zato seznámen s podrobnostmi, přičemž po dvou dnech mlčení mohu informaci v reportáži použít (prezident totiž o helikoptěře neví). Nakonec vychází najevo i anonymní telefonát organizátorům, že na prezidenta čeká ve Východočeském kraji kulka. O telefonátu prezident ví a večer se o údajném střelci zmíní jako o "Šakalovi, kterému se vyhýbám tím, že všude přijedu pozdě a odejdu dřív.

Při odjezdu z Pardubic nabíráme zpoždění, protože dav podél cesty se rozesťupuje velmi pomalu, takže kolona absolvuje kilometr a půl po Pardubicích za dvacet minut. Všichni chtějí Václava Havla pozdravit, a protože okna jeho vozu musí z bezpečnostních důvodů zůstat zavřená, prezident alespoň drží po celou dobu prsty ve tvaru V přitisknuté k přednímu sklu.

Další neplánovaná zastávka — elektrárna Opatovice. Prezident se skrz uzamčenou mříž snaží přesvědčit vrátnou, aby nikam netelefonovala a pustila nás dovnitř. Paní vrátná nás tedy vede nejkratší cestou na provoz... Prezident se pozastavuje nad tím, že ačkoli nebyla zastávka v plánu, deset minut před naším příjezdem už před elektrárnou čekal televizní štáb.

V 17.25 vjíždíme na náměstí v Jaroměři. Po ovacích, které provázejí prezidentův vstup na tribunu, desetiminutový projev. Jako dosud každý z dnešních proslovů i tento obsahuje ujištění o planém poplachu kolem puče. Jaroměř je jediné město, kde selhává jinak perfektní organizace studentů lemujících cestu od tribuny k vozu. Dav protrhává spojené ruce a připravuje prezidentovým tělesným strážcům perné chvíle. Prodíráme se neuvěřitelnou skrumáží, fotografku musím z davu vytáhnout za brašnu. Pořadatelé se snaží vyprostit i zoufalou paní Čáslavskou. Když vyčerpání dopadáme na zadní sedadlo rozjíždějícího se vozu, jsem docela rád, že před námi je poslední zastávka.

18.30 Trutnov. Zatím nejpříjemnější atmosféra celého dne. Lidé mi připadají nejveselejší a nejsrdečnější a z pohledu Jaroměře i "nejbezpečnější". Nedaleko odsud je totiž zmíněná chalupa manželů Havlových, takže pro většinu trutnovských není Václav Havel tak "exotický" jako jinde (dokonce tu jeden čas pracoval), a tak na balkón, odkud bude hovořit, vchází za skandování: "Je tady doma, je tady doma..."

Projev prezidenta je velmi uvolněný ("prezidentství je těžká věc, od rána do noci musíte totiž pořád něco dělat"), Václav Havel oznamuje trutnovským jako občan (nikoli jako prezident), že se mu nelíbí lampy a jakási železa na náměstí, což zde bylo instalováno za jeho posledního pobytu ve vězení. Chvilí po projevu, když se pořadatelé na tribuně na čemsi domlouvají, si Václav Havel here mikrofon a velmi rožšafně zvolá: "Zdravím svého souseda Pechana!!!" Lidé

bouří. V 18.52 zpívá celé náměstí hymnu a dlouho se s prezidentem loučí.

Odcházíme na společnou večeři. Teprve tam vidím ve tváři prezidenta vyčerpání. Předchozí dva dny strávil totiž v Polsku a Maďarsku velmi náročným programem a oba dny spal necelých pět hodin. Přesto zatím nechává večeři večeří a pozorně sleduje televizi, kde právě běží pořad o Dalai Lámovi, který se zakrátko stane prezidentovým osobním hostem v ČSR. Při televizních novinách se mi naskytá pohled nevšední: živý Václav Havel po mé levici kouří a dívá se na Václava Havla z obrazovky po mé pravici. Fotografka chce ten moment zachytit, přichází ale jeden z členů kolegia a vysvětluje nám, že prezident prosí neuveřejňovat žádné své fotografie, na nichž kouří.

Konečně přinášejí večeři, obložené talíře se šunkou a poličanem. Chybějí však příbory, a tak prostřít přichází člověk, který to buď nikdy nedělal, nebo má převelikou trému. Po večeři prosím pana prezidenta o krátký rozhovor, ale po dvou a půl hodinách besed, které ten den absolvoval, se ani nedivím, když zdvořile odmítá. Přes Ladislava Kantora (který nad námi držel ochrannou ruku po celý den) dostáváme možnost zkusit to někdy v týdnu. To už se ale všichni loučí a před aplaudujícím davem všichni nasedají do vozů. Zrovna když mě napadá, že vlastně nevím, kam se teď pojede, se už jenom dívám na bleskový útek číslo dvě. Prezident v autě s paní Olgou však krátce zamává a vůz se rozjíždí. Celá kolona je ovšem v úzké uličce a automobil stojící za prezidentem zůstává stát. Znemožňuje tak cestu případným pronásledovatelům... V dále mizící renault s vlajčkami na boku nám připomíná, že je nejvyšší čas obrátit se a jet domů. Zítra je neděle...

*Pavel Vojř
Převzato z čl. tisku*

Zpráva o činnosti zahraničního výboru od 8. února do 6. března 1990

Činnost zahraničního výboru v předsednictvu se soustředila na přípravu zájezdu delegace Rady do Československa. Dopisy, oznamující náš příjezd a žádající o schůzku byly zaslány řadě představitelů vlády, politických stran a kulturních organizací, jakož i americkému velvyslanectví v Praze. Je příznačné, že odpověď přišla jedině od amerického velvyslance, který naši návštěvu vítá.

Došel dále dopis od Čs. poradního sboru v západní Evropě, který chce své pravidelné *Zprávy* o činnosti Čechoslováků ve světě vydávat nejen německy, ale také česky a anglicky a zasílat je adresátům ve světě i v Československu. Je zde možnost plodné spolupráce na poli, na které bychom jinak pronikali jen s vynaložením práce a prostředků, kterých je dnes třeba na jiné úkoly.

Střediskem pozornosti se v minulém období stalo Toronto, Washington a New York v souvislosti s návštěvou čs. prezidenta Havla. Bylo jí dosaženo maximum politického úspěchu ve veřejnosti, ale nezbylo při ní času na styk s představiteli čs. organizací. V souvislosti s touto návštěvou měl Dr. Hašek dne 6. února přednášku o Československu v All Souls Unitarian Church. Bratr Hašek byl rovněž požádán oddělením pro styky s veřejností State Departmentu o ohodnocení projevu sekretáře Bakera na Karlově universitě v Praze a předal dvoustránkový rozbor, ve kterém vedle souhlasu s celkovým konceptem americké zahraniční politiky, jak jej podal Mr. Baker, upozornil na drobnosti, na které československé posluchačstvo je citlivé.

Br. Hašek poslal děkovaný dopis senátoru Pellovi, předsedovi senátního výboru pro zahraniční záležitosti, za jeho účast na přípravě a schválení zákona, kterým se poskytuje hospodářská, finanční a technická pomoc státům východní Evropy (SEED Act).

Odpovědi na naši výzvu "Slib domovu" se zatím schází pomalu. Důvodem je asi, že každá organizace už zahájila nebo provedla svou vlastní akci. To však jsou jen akce okamžité, "Slibem domovu" chceme položit základ k trvalé, dlouhodobé pomoci demokratickému Československu.

Na žádost Polish American Congress sešel se br. předseda Rozbořil a br. Chalupa s představiteli Kongresu a zvláštním poslem polské Solidarności. Hledají ve Spojených státech podporu své účasti na mírové konferenci s Německem a své podmínky, aby se Německo ještě před svým sloučením a uzavřením míru formálně zřeklo požadavků na změnu svých východních hranic. Vzhledem k tomu, že by takové prohlášení bylo i ve prospěch Československa, bylo by záhodno po prozkoumání jejich přípisu State Departmentu jejich postoj podpořit našim vlastním rozbořem situace a doporučením.

Ustavující schůzi Konfederace bývalých politických vězňů v Praze poslalo předsednictvo pozdravný telegram. v.ch.

Vysílání Československého rozhlasu, Praha pro zahraničí

Řeč redaktora Podhorského k čl. krajské obci v Americe (v prosinci):

Základní změny, ke kterým dochází v těchto dnech v naší společnosti a které naleznou své zákonné vyjádření v nové ústavě naší republiky jsou výrazem spravedlivých požadavků většiny čl. lidu; většiny, která byla tak přesvědčivě vyjádřena pondělní generální stávkou. Neodpovědné a neschopné vedení dosavadní vedoucí síly naší společnosti, komunistické strany Československa, zpochybnila svoji politikou oprávněnost závažného článku ústavy o vedoucí úloze strany. Komunisté budou muset znovu a za neobyčejně těžkých podmínek bojovat o důvěru lidu této země; bojovat nikoliv mocenskými prostředky, ale každodenní poctivou prací k lepší budoucnosti naší společnosti. To ostatně platí pro nás bezpartijní, jakož i příslušníky ostatních politických stran a sil v zemi. O budoucím uspořádání naší země mají rozhodnout svobodné volby. Do té doby bude však nutno vytříbit si mnohé názory, vyrovnat se s mnoha přežitky a omyly minulosti.

K vyjasnění budoucí cesty, která by dávala stejnou možnost ke spokojenému životu každému občanu této země chceme abyste se na tomto úkolu podíleli i vy, kteří v této době žijete nebo se přechodně zdržujete za hranicemi vlasti. Vyzývám jménem naší redakce pracující v zahraničí a pracovníky zastupitelských úřadů, krajany a krajské spolky, všechny kdo z jakýchkoliv příčin a důvodů opustily republiku a mají zájem o její šťastnou budoucnost; vyzývám všechny Čechy a Slováky (a Podkarpatské Rusíny, pozn. zapisovatele) v zahraničí, aby vyjádřily svůj názor na současný i budoucí vývoj naší země.

Pro vaše dopisy, ohlasy na tuto výzvu, uvolníme v našem vysílání takový prostor jaký bude potřeba. Žádný váš názor nebude opomenut, to vám slibuji. Vážení zahraniční přátelé, toto není soutěž ani anketa, nenabízím vám za vaše odpovědi výhru ani pobyt v ČSR. Myslím si, a není to jen

můj názor, že je spravedlivé a nutné, aby každý náš občan, každý Čech a Slovák žijící v zahraničí a kterému osudy naší vlasti nejsou lhostejné, měl možnost se v této chvíli vyjádřit k jejímu současnému i budoucímu životu. Naši adresu asi znáte, ale pro jistotu ji zopakují: Radio Praha, Vysílání pro Čechy a Slováky v zahraničí, Vinohradská 12, Praha 2, 12099, Czechoslovakia.

*Sepsal z magnetofonového záznamu Roman Berka.
Kasetu nahrál bratr J. Lippert z Schaumburgu, Ill.
(člen odbočky Jan Masaryk)*

Československá obec sokolská obnovena

V neděli 7. ledna 1990 konal se ve Sjezdovém paláci v Praze celostátní sjezd obnoveného Sokola v Československu, jehož se zúčastnilo na 3,500 osob ze všech částí republiky hlásících se k sokolským tradicím demokracie, vlastenectví a Tyršovu ideálu mravní a tělesné výchovy člověka. — Sjezd obnovil Československou obec sokolskou (ČOS) v plném jejím rozsahu a přihlásil se k myšlenkovému odkazu zakladatelů Sokola Tyrše a Fügnera a T. G. Masaryka. — Cvičenci ČOS se zúčastní VII. sletu Čs. sokolstva v zahraničí v Paříži, kde vystoupí s cvičenci zahraničních sokolských jednot. — V týdnu po sletu v Paříži bude uspořádán první větší sokolský podnik v Praze za účasti zahraničních účastníků pařížského sletu.

* * *

Obnova Sokola ve vlasti byla zahájena hned v týdnu po 17. listopadu 1989, kdy byl v Praze ustaven přípravný výbor Sokola, který vydal 5. prosince prohlášení na podporu Občanského fóra a zahájil přípravy na svolání zájemců o obnovení sokolské činnosti v Praze. Předsedou přípravného výboru Sokola byl dr. Boris Uher, mezi dalšími členy byli Dagmar Ewaldová z Prahy, S. Gurská z Bratislavy, Ing. Miroslav Jandásek z Brna, dr. Bořivoj Petrák z Českých Budějovic. Na první výzvu se ihned přihlásil velký počet zájemců, mezi nimiž bylo potěšitelně mnoho mladých lidí a na první sokolské shromáždění sokolstva, v sobotu 16. prosince, se do Městské knihovny v Praze dostavilo 450 osob.

Ustavení Sokola mělo velmi příznivý ohlas v široké veřejnosti a bylo všeobecně vřele uvítáno; denní tisk, rozhlas a televize věnovaly obnově Sokola značnou pozornost, deník Svobodné slovo zavedl pravidelnou sokolskou hlídku, předseda přípravného výboru bratr dr. Uher promluvil již 14. prosince ve zvláštní relaci čs. televize o organizačních přípravách, nejbližších úkolech, programu a poslání sokolstva, a ve čtvrtek 4. ledna 1990 byla a ním uspořádána tisková konference v pražském klubu novinářů.

Upřímnou spolupráci nabídla Sokolu rovněž obnovená skautská organizace Junák a několik předních kulturních, vědeckých a sportovních pracovníků, mezi nimi prof. dr. Milan Machovec, spisovatel František Kožík, dr. Jan Pixa, Vít Matlocha a řada dalších.

Mezitím se už půl roku "na černo" nacvičovala v Praze a v Brně společná prostná mužů a žen pro VII. slet Čs. sokolstva v zahraničí v Paříži, jehož se hodlala zúčastnit menší, asi třicetičlenná skupina cvičenců; nyní, po obnově Sokola, se sletu v Paříži zúčastní větší počet sokolských příslušníků z Československa, kteří na hlavním sletovém dnu, v neděli 8. července 1990, vystoupí ve společné skladbě s cvičenci zahraničních sokolských jednot. Uvažuje se také

ještě o zahájení nácvičku skladby cvičení žen s obručemi pro vystoupení v Paříži. V týdnu po sletu v Paříži bude v Praze uspořádán první větší podnik obnoveného Sokola za účasti zahraničních účastníků pařížského sletu. Podrobnosti o datu, místu konání a programu, budou oznámeny později.

Na ustavující celostátní sjezd Sokola, v neděli 7. ledna 1990, se do Sjezdového paláce v Praze dostavilo na 3,500 osob — počet, který zdaleka předčil všechna očekávání; zvláště potěšitelná a slibnou nadějí do budoucí činnosti Sokola byla velká účast mladších lidí, kteří již osobně Sokol nepoznali. Sjezd měl krásný manifestační průběh, všechno jednání vyjadřovalo optimismus, nadšení a odhodlanost k práci všech účastníků. Sjezd usnesl obnovu Československé obce sokolské v plném rozsahu, v jakém působila až do roku 1948, potvrdil účast sokolstva na VII. sletu Čs. sokolstva v zahraničí v Paříži, který se tím stane od roku 1948 prvním sokolským sletem všeho sokolstva, a schválil přípravu prvního sokolského podniku v Praze v týdnu po pařížském sletu. Starostou obnovené Československé obce sokolské (ČOS) byl jednomyslnou volbou zvolen doc. dr. Bořivoj Petrák; dosavadní předseda přípravného výboru dr. Boris Uher, byl zvolen vzdělavatelem ČOS.

Sjezd také vyjádřil stanovisko obnoveného Sokola k letošní spartakiádě: byla připravována režimem jako oslava 45. výročí osvobození Československa rudou armádou. Sokol se na její přípravě nepodílel, není sokolským podnikem a Sokol se jí proto také nezúčastní. Letošním sletem sokolstva bude VII. slet v Paříži.

Zahraníční sokolstvo bylo na sjezdu zastoupeno starostou Ústředí čs. sokolstva v zahraničí Dipl. Arch. Rudolfem Fialou a dalšími členy předsednictva Ústředí, hlavně ze Švýcarska. Navíc byli přítomni také zástupci všech tří žup Čs. sokolstva v zahraničí — Vídeňské, Švýcarské a Západoevropské. Americkou obec sokolskou zastupoval člen jejího předsednictva Jerry Milan z Fort Worth v Texasu a starosta Sokolské župy Jižní, Larry Lažnovský, rovněž z Texasu. Sjezdu došly četné pozdravy ze všech končin republiky i ze zahraničí, mezi nimi také pozdravný telegram Sokolské župy Kanadské.

V předvečer sjezdu, v sobotu 6. ledna, byla uspořádána společná autobusová výprava do Lán, k hrobu T. G. Masaryka, a na Olšanský hřbitov k hrobce zakladatelů Sokola, Tyrše a Fügnera; na obou místech byly položeny věnce. Tyto pietní návštěvy byly ukončeny společnou schůzkou československých a zahraničních sokolů v Tyršově domě.

Radostný průběh sjezdu obnoveného Sokola a veliká účast na něm jsou radostnou předzvěstí nového rozmachu ušlechtilé Tyršovy sokolské myšlenky v zemi jejího zrodu, v znovu svobodném Československu! (jwf.)

Děkujeme srdečně všem dárcům, kteří se zúčastnili naší výroční nálepkové akce. Nálepková akce byla velmi úspěšná a jsme hrdí, že umožňujete náš boj za lidská práva.

Seznam dárců na fond

"Americans for Czechoslovakia"

Czechoslovak National Council of America	\$5000.00
Dr. Leopold Rozboril	500.00
Ilja a Olga Kovar	100.00
Roman Berka	100.00
Ernest Prossnitz	50.00
Mary K. Mautner	25.00
Anna Nessay Perlberg	25.00
Czechoslovak National Council of Women in Exile c/o V. Roknic	1000.00
Anton Smunt	nejmenovat sumu
Karel Kříž	50.00
Vlasta Matela	10.00
Joseph F. Pavelcik	100.00
Eduard Dellin	100.00
V. John Chalupa	100.00
Bedřich a Miroslava Hermann	50.00
Frank Becica	200.00
Věra Miča	1000.00
Jiřina Podgorny	50.00
CNCA Branch GAMA	300.00
Stanley V. & Dagmar B. Brym	300.00
Jaroslav & Eleanor B. Rek	75.00
Leslie O. Callahan	20.00
Mary E. Patrick	25.00
Michele Patrick	50.00
Filip & Emily Kares	100.00
M. Louise Roberts	100.00
Zdenka Denes	10.00
George R. Patrick Jr.	25.00
Mary Smrz	100.00
Ann Greenspan	100.00
Emil Horvath	100.00
Marie Djordjevich	20.00
Chicago District Committee	1000.00
Mr. & Mrs. Jaroslav Marek	25.00
M. G. Novak	25.00
Karl Novak, M.D.	100.00
Karel E. Vojta	250.00
John A. Drost, Att. at Law	100.00
Helen Kempker	10.00
Mr. & Mrs. James A. Melichar	50.00
Mr. & Mrs. T. K. Kugler	10.00
May Konecny	10.00
Stasan Family	100.00
Bohumil Albrecht	20.00
Mr. & Mrs. Karel Pyr	100.00
James V. Cada	50.00
Thomas Hascak	20.00
Mrs. F. Gabriel	10.00
Jan Slais	10.00
Karel V. Vit	20.00
Mr. & Mrs. Karel Mikes	20.00
Stanley Sedivy	10.00
Emilie Martinek	20.00
Mr. & Mrs. Frank Hnatek	50.00
Mr. & Mrs. Charles Halaska	300.00
Frank Krejci	50.00
Mr. & Mrs. Leo Vesely	50.00
Mr. & Mrs. Josef Libis	50.00
Radoslava Pribyl	100.00

Mr. & Mrs. Thomas R. Rath	100.00
Mr. & Mrs. Ota Karasek & Family	100.00

Dopis Konfederace politických vězňů — Brno

Dr. Leopold Rozbořil
President of Czechoslovak Council of America
2137 South Lombard Ave., Room 202
Cicero, IL 60550 — USA

Vážený pane prezidente,

dovolet nám, abychom Vás pozdravili ze svobodné a demokratické republiky a Vaším prostřednictvím i širokou obec našich krajanů, žijících v USA.

Obracíme se na Vás jako obhájci demokratických a humanitních principů, kteří po roce 1948 byli odsouzeni komunistickými soudy k dlouhodobým trestům vězení a kterým teprve po více než 40. letech bylo umožněno projevit svobodně své názory a podílet se na budování naší vlasti.

Nesmírně si vážíme a jsme hluboce dojatí tím, jak se naši spoluobčané v celém světě a zejména Československá rada americká pod Vaším vedením snaží nezištně pomáhat k tomu, aby se naše vlast mohla co možno nejdříve vrátit mezi demokratické státy Evropy, mezi něž kulturně i historicky patří.

Máme zájem na tom, aby pomoc, která je v zahraničí organizována, byla použita co nejúčelněji a přinesla co největší efekt.

V současné době jsme svědky toho, že v republice vznikla celá řada iniciativ a hnutí, která jsou i pro nás, kteří zde žijeme, často nepřehledná a obsahově neurčitá. To je po 40. letech absence demokracie přirozené a pochopitelné. Často však zjišťujeme, že mnohdy je zakládání těchto organizací motivováno i osobními ambicemi zakladatelů, bez ohledu na společenské aspekty a účely.

Většina těchto hnutí se obrací na občany a instituce doma i v zahraničí s výzvami o pomoc a podporu, zejména finanční.

Jsmo toho názoru, že podobná pomoc musí být koordinovaná a pečlivě uvážena, aby nedocházelo k subvencování činností, jejichž obecný efekt by byl minimální. Podle shodného názoru našich vedoucích představitelů i nás samotných potřebuje republika k tomu, aby překonala zaostalost, ke které došlo 40-letou vládou komunistů, především osoby vzdělané, odborné a mravně kvalifikované, znalé poměrů a vztahů ve svobodném světě, které by byly tyto poznatky schopny urychleně uplatňovat v procesu demokratického vývoje v republice. V praxi by to znamenalo úhradu pobytu vybraných pracovníků v USA (stipendia, stáže v organizacích a pod.). S tím souvisí i zasilání odborných časopisů a knih do knihoven nebo na čs. univerzity. Na tyto účely nejsou u nás prostředky a nelze je ani opatřit bez pomoci zahraničních krajanů. Ostatní potřeby, kterých se za 40 let nahromadilo spousty ve všech odvětvích našeho hospodářství, bude možno řešit postupně a podle konkrétních potřeb, které jsou ochotni na Vaše požádání objektivizovat a doporučit řešení, které by umožnilo co nejefektivnější využití.

**Prosíme oznamte včas
změnu adresy**

Ještě jednou Vám, pane prezidente, opravdu upřímně děkujeme za Vaši obětavost, ujišťujeme Vás naší hlubokou úctou a prosíme, abyste tento náš dopis chápal jako snahu pomoci společné věci co možná nejlépe.

Brno, 15. ledna 1990.

Dr. Dušan Novák, CSc., Tučkova 19, 60200 Brno
Dr. Jaroslav Bohanes, Merhautova 7, 61300 Brno
Dr. Zdeněk Kessler, Obránců míru 59 a, 60200 Brno
členové Konfederace politických vězňů.

Z OBLASTÍ A ODBOČEK

Zpráva odbočky T. G. Masaryk, Los Angeles

13. prosince 1989 se konala v Mezinárodním studentském centru při univerzitě UCLA ve Westwoodu schůze prakticky všech krajanských a exilových organizací z Los Angeles a Orange County. Jediným programem schůze bylo rozhodnout, jak a co nejučinněji pomoci demokratickým silám v Československu. Po projevech svědků revoluce, kteří se právě vrátili z Prahy, bylo jednomyslně rozhodnuto zahájit okamžitě finanční sbírku na tiskařské zařízení nebo jiné potřeby Občanského fóra. Předseda odbočky J. Breber navrhl zaslat první částku peněz na konto Občanského fóra do Vídně, jehož číslo a banku sdělil místopředsedovi odbočky B. Rajkovi herec a chartista Pavel Landovský z Vídně. Na schůzi jmenovala každá organizace svého zástupce do organizace "Civic Forum West", která měla v dalších týdnech organizovat sbírku a další pomoc. Zástupcem odbočky byl jmenován B. Rajek, pokladníkem Fóra byl zvolen M. Konvička, pokladník naší odbočky. Odbočka darovala na účet Fóra okamžitě \$300 ze své pokladny. Schůzi řídil F. Marlow, místopředseda SVU v Los Angeles a dlouholetý člen výboru naší odbočky.

Na následných schůzích Civic Forum West bylo původní usnesení změněno (po telefonickém hovoru s V. Havlem, který měla paní V. Pařízková — členka Civic Forum West) a první vybraná částka \$4,000 byla zaslána na Art Forum, dobrovolnou kulturní organizaci, Praha. Příjem byl potvrzen panem Srpem, bývalým představitelem pronásledované Jazzové sekce a politickým vězněm.

Veřejná výroční schůze odbočky T. G. Masaryk v Los Angeles se konala 2. února opět v Mezinárodním studentském centru na UCLA. Schůze byla zahájena promítnutím novoročního poselství prezidenta Václava Havla. Přehled činnosti odbočky za uplynulých deset let podal a o zásadách ČSNRA promluvil J. Breber. Nový výbor byl zvolen ve složení: předseda J. Breber, místopředseda a tajemník: B. Rajek, pokladník: M. Konvička, členové výboru: J. Kracíková a V. Pařízková, revizoři účtů: F. Marlow a J. Pytlík. V bohaté diskusi o událostech v Československu a o jejich perspektivách byla zdůrazněna také pomoc odborníků z řad čs. exilu. J. Breber rozdál přihlášky do Demokratického sboru pomoci, který z iniciativy redaktora P. Tigrida organizuje Čs. sdružení v Kanadě.

21. února se zástupci odbočky zúčastnili přednášky Dr. Jana Palouše, představitele Občanského fóra z Prahy, a vyměnili si s ním názory na mnoho otázek týkajících se budoucnosti Československa. Vzkaz čs. vlády exulantům, který přivezl Dr. Palouš, přečetl herec a malíř Oton Kovařík. Dr. Paloušovi byly předány dopisy s nabídkami konkrétní pomoci čs. vládě.

Valná hromada ČŽNR

Čs. ženská národní rada v exilu konala svoji Valnou hromadu dne 4. března 1990 ve škole T. G. Masaryk v Ciceru, Ill.

Sestra předsedkyně R. Nehasilová zahájila schůzi a vzpomněla zemřelých sester. Po přehledu událostí za minulý dost pohnutý rok, se zmínila o podnicích, kterých se zúčastnila během minulého roku. Po té předala slovo tajemnici V. Rokničové, která zhodnotila činnost ČŽNR až do dnešního dne. — Na to následovaly zprávy Anast. Bártové — zapisovatelky, a M. Fastové — pokladní.

Předsedkyně R. Nehasilová potom předala vedení místopředsedkyni B. Veisové, která ji poděkovala za úspěšný rok.

Načež následovaly volby:

Předsedkyně R. Nehasilová, místopředsedkyně B. Veisová a O. Kovářová. Jednatelky V. Rokničová a A. Pachnerová. Pokladní M. Fastová, zapisovatelka Anast. Bártová. Pracovní odbory: společenský — M. Žížalová a D. Košťálová, hospodyňský A. Ryšavá, M. Fruhaufová; kulturní a tiskový — B. Veisová a O. Kovářová; lidové umění — D. Košťálová a M. Pulpánová; revizorky účtů — A. Halašková, J. Kraupnerová, Z. Sudíková. Delegátky do oblastního výboru — D. Košťálová a A. Pachnerová. Delegátky do Čs.-Amerického kongresu V. Rokničová, D. Košťálová, náhradnice R. Nehasilová. Delegátky do Sdružení svobodomyšlných škol V. Rokničová a náhradnice M. Fruhaufová. Členky výboru: Brádková, Červinková, Drahotová, Irrová, Jaklová, Jelínková, Kalkusová, Zd. Manová, Mejzrová, Miklaszewská, Pejšová, Rozbořilová, Růžičková, Šrotýřová, Švehlíková, Ženíšková, jako nová členka do výboru byla zvolená M. Kolůvková.

Sestra předsedkyně R. Nehasilová poděkovala všem za důvěru a také všem sestřím, které se zasloužily na zdaru Vánočního odpoledne a také Pánskému výboru za vydatnou pomoc.

Sestra pokladní oznámila, že za 39 roků trvání ČŽNR jsme podpořili různé jednotlivce a organizace 94 tisíce dolary.

Ve volné debatě se hovořilo o osvobození naší rodné vlasti od komunismu a co se dá v nejbližší době očekávat.

ČŽNR podpořila nové hnutí v Československu darem fondu "Americans for Czechoslovakia" \$5,000.00 a na podporu studentům \$3,000.00

Tiskový výbor

Oslava T. G. Masaryka

Oblastní výbor československé národní rady americké v Chicagu pořádal v sobotu 3. března 1990 vzpomínkový večer u příležitosti 140. výročí narozenin prvního presidenta Československé republiky Tomáše G. Masaryka.

Předseda Oblastního výboru br. Tony Jandáček přivítal hosty, kteří zaplnili celou dvoranu školy Karla Havlíčka v Berwynu, Ill.

Profesor F. Svejkovský přednášel o T. G. Masarykovi a zhodnotil jeho život a význam jeho filosofie. Br. Tony Jandáček promítl film ze života T. G. Masaryka. Prof. M. Povolný, předseda výkonného výboru Rady svobodného Československa přednesl poznatky z jeho nedávné cesty do Československa, kde hovořil se zástupci nové vlády v Československu.

Obě řeči budou uvedeny v příštích číslech Věstníku.

ČSA

**nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota
v Americe**

jest připravena poskytnouti vám nejuvhodnější druhy
životních pojištění plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

436

FIRST CLASS MAIL

